

Nr 186.

Av herr **Spångberg m. fl.**, *angående utredning och förslag i fråga om en utökad och skärpt yrkesinspektion.*

Vissa av yrkesinspektionens officiella siffror för 1935 — senaste år för vilket dylik statistik finnes — är av allra största intresse och torde motivera snabba åtgärder från statens sida för yrkesinspektionens effektivisering.

Nämnda år fanns hos yrkesinspektörerna registrerade 16.225 arbetsställen; av dessa hann man inspektera 6.010. Hos yrkesunderinspektörerna fanns samtidigt registrerade 45.736 arbetsställen, av vilka inspekterades 13.980. Av sammanlagda antalet arbetsställen — 61.961 — hann yrkesinspektionen således inte inspektera mer än 19.990, inte ens en tredjedel. Inspektionen kan upprepas endast cirka vart tredje år, på grund av otillräcklig arbetskraft.

Siffrorna från kvinnliga yrkesinspektionen visar samma tendens. Denna inspektion — som ju framför allt skulle omfatta de hygieniska förhållandena på arbetsplatsen — sträcker sig över 100.000 arbeterskor. — Enbart det faktum att det till alla dessa finns endast en enda yrkesinspektris är ju alldeles orimligt. 1935 hade kvinnliga yrkesinspektionen 2.490 arbetsställen registrerade. Av dessa inspekterades 1.137 med en sammanlagd kvinnlig arbetsstyrka på cirka 30.000. Även för kvinnliga yrkesinspektionen gäller alltså, att man hinner inspektera arbetsställena för ungefär en tredjedel av hela arbetarantalet, också detta på grund av otillräcklig arbetskraft. Det är tämligen självklart, att härav också många gånger orsakas en alltför ytlig inspektion på vederbörande arbetsställe. Man behöver bara peka på den rationalisering som numera är införd på de flesta arbetsplatser, den nervpåfrestning som därav orsakas arbetarna samt de bristande hygieniska anordningar som alltjämt existerar, för att förstå, vilken allvarlig fara detta förhållande innebär. Man måste härvidlag räkna med såväl direkt industriella anläggningar som även kontor och varuhus samt vissa andra mindre inrättningar, som exempelvis bagerier, tvätt- och stryknings- o. d.

Den socialistiska gruppen motionerade föregående riksdag angående bl. a. utökad kvinnlig yrkesinspektion. Lagutskottet yrkade avslag med motivering att »i de hänseenden motionärerna närmare angivit finnas i gällande lag vissa stadganden». Det är därför av största intresse att läsa ett nyligen gjort uttalande av generaldirektör Gunnar Huss i socialstyrelsen (Socialdemokraten den 9 januari 1937), där generaldirektören bland annat säger:

»Yrkesinspektionen åligger som bekant att övervaka bestämmelserna i arbetarskyddslagen men även efterlevnaden av vissa andra lagar och förordningar som sammanhånga med arbetarskyddet — — — Det övervakningsarbete som betingas av de sedermera (efter arbetarskyddslagen) tillkomna lagarna är däremot väsentligen av kontrollerande natur, men tar icke desto mindre mycken tid i anspråk.»

Vidare säger generaldirektör Huss i samma artikel: »Innan en effektivisering av yrkesinspektionen genomförs är det icke möjligt medhinna ett större antal inspektioner på arbetsplatserna än som nu sker. Det är givet att av brist på arbetskrafter icke heller kontrollen rörande arbetstiden har kunnat bli så ingående som önskvärt vore.»

Det kan vidare erinras om att vid den internationella arbetskonferensen i Genève 1923 uttalades det önskemålet, att *varje anläggning borde inspekteras minst en gång om året.*

Sedan ovannämnda socialistiska motion framförts har ett flertal inlägg i såväl den dagliga som fackliga tidningspressen starkt understrukt kravet på en verkligt effektiv yrkesinspektion.

Även landssekreteriatet har uttalat sig i denna riktning i september månad 1936. »Landssekreteriatet begagnar tillfället att ånyo starkt understryka nödvändigheten av att åtgärder skyndsamt vidtagas, som kan vara ägnade att förbättra och effektivisera yrkesinspektionen. Behovet av en större inspektionspersonal har starkt ökats i samband med rationaliseringen inom industrien och andra arbetsområden,» säges det i detta sekretariatets uttalande.

Av dessa uttalanden framgår med all önskvärd tydlighet nödvändigheten av utökad och effektiviserad yrkesinspektion, omfattande såväl kvinnliga som manliga arbetare. Det måste i detta samband pekats på vikten av goda hygieniska förhållanden på arbetsplatserna särskilt när det gäller ungdomen, som av nu rådande missförhållanden kan ta skada för hela livet.

Sedan en längre tid tillbaka föreligger vissa utredningar beträffande yrkesinspektionen och frågan är så betydelsefull, att den ovillkorligen måste få sin lösning.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta hos regeringen anhålla om skyndsamt utarbetande av eventuellt pågående eller erforderliga utredningar samt föreläggande av förslag till 1938 års riksdag angående utökad och skärpt yrkesinspektion, omfattande såväl kvinnlig som manlig arbetskraft.

Stockholm den 22 januari 1937.

Aug. Spångberg.

Verner Karlsson.

Viktor Herou.

K. Kilbom.

Nils Flyg.

Arvid Olsson.